

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΚΑΝΤΑΝΟΥ-ΣΕΛΙΝΟΥ
Παλαιόχωρα, Χανιά Κρήτης 73001
Τηλ.: 2823340306, 2823340318
Fax: 2823041789
[email: dselinou@yahoo.gr](mailto:dselinou@yahoo.gr)

Παρατηρήσεις/προτάσεις του Δ. Καντάνου-Σελίνου
για την «Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση
περιφερειακού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού
και αειφόρου ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης»

Παλαιόχωρα
Ιούνιος 2015

1. Εισαγωγή

Τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια αποτελούν σύνολα κειμένων και διαγραμμάτων με τα οποία παρέχονται οι κατευθύνσεις του στρατηγικού χωροταξικού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο. Η Μελέτη «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης» (ΠΠΧΣΑΑ Κρήτης) πραγματοποιείται σε δύο φάσεις και σε τέσσερα στάδια (δύο στάδια ανά φάση). Αντικείμενο της Α΄ Φάσης αποτελεί η Αξιολόγηση της Εφαρμογής του εν ισχύ θεσμοθετημένου Περιφερειακού Πλαισίου και της Β΄ Φάσης η Αναθεώρηση και η Εξειδίκευσή του. Στην παρούσα φάση έχουν ολοκληρωθεί τα δύο στάδια της Α΄ Φάσης και υπό διαβούλευση βρίσκεται το Β1 Στάδιο.

Για την εκπόνηση της μελέτης πρέπει να ληφθούν υπ΄ όψη οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) που έχουν εκπονηθεί, τα υφιστάμενα και υπό διαμόρφωση Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ), τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος των πρωτοβάθμιων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), τα επιχειρηματικά και στρατηγικά σχέδιά τους για την επόμενη πενταετία, οι προτάσεις όλων των κοινωνικών φορέων και υπηρεσιών, οι κοινωνικές ανησυχίες και τα αιτήματα των κινημάτων των πολιτών. Το τελευταίο είναι ζωτικής σημασίας γιατί **η διαβούλευση έχει ως αφετηρία πάντα τον ενεργό πολίτη**. Οι πολίτες είναι αυτοί που ουσιαστικά διαμορφώνουν το όραμα ανάπτυξης μιας κοινωνίας, ενός Δήμου, μιας Περιφέρειας. Συγκεκριμένα, η Κρήτη παρουσιάζει μια πλούσια παράδοση σε κινήματα αλληλεγγύης και καταπολέμησης της φτώχειας και του ρατσισμού, καθώς και της προστασίας και ανάδειξης του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος.

Δυστυχώς η παρούσα μελέτη αναθεώρησης του χωροταξικού δεν συμπεριέλαβε στο μεγαλύτερο κομμάτι της τα ειδικά πλαίσια ανάπτυξης των α΄ βαθμίων ΟΤΑ έτσι όπως διαμορφώνονται **από τις πραγματικές ανάγκες και τα προτάγματα των πολιτών** (κατοίκων και επισκεπτών), που πολλές φορές διατυπώνονται μέσω οργανωμένων δράσεων συλλογικοτήτων (ποδηλατοπορείες, πεζοπορικές εξορμήσεις, κ.α.), αλλά και μέσα από τα θεσμοθετημένα όργανα (αιτήματα κατασκευής βασικών υποδομών κοινωνικής ωφέλειας, καταπολέμησης της ανεργίας, κ.α.). Η συγκεκριμένη μελέτη αναθεώρησης του χωροταξικού της Κρήτης **επιδιώκει πρωτίστως την κατοχύρωση νομικής κάλυψης για τα μεγάλα έργα που προγραμματίζονται από πολυεθνικούς ομίλους**, δίδοντας προτεραιότητα στη συγκέντρωση κέρδους σε λίγους, κυρίως μέσω της απρόσκοπτης εκμετάλλευσης του φυσικού μας πλούτου. Εξάλλου, πρόσφατα παραδόθηκε προς έγκριση, από 2 μεγάλους όμιλους στην Περιφέρεια Κρήτης, μελέτες για την παραγωγή **1785 MW** μέσω εγκαταστάσεων Βιομηχανικής Κλίμακας Αιολικών Πάρκων (ΒΑΠΕ)!!!

2. Γενικές Προοπτικές του Δήμου Καντάνου – Σελίνου

Πριν την καταγραφή των απόψεων και των προτάσεων του Δήμου μας σχετικά με τη μελέτη Αναθεώρησης του Χωροταξικού της Κρήτης, κρίνεται σκόπιμο να γίνει μια παρουσίαση του οράματος και των προοπτικών ανάπτυξης της περιοχής.

Πλεονεκτήματα

- Σημαντικός ρόλος της έδρας του Δήμου (Παλαιόχωρα) ως ενδοπεριφερειακό κέντρο και τουριστικός πόλος.
- Ενισχυμένος χαρακτήρας του λιμανιού της Παλαιόχωρας.
- Φυσικό περιβάλλον υψηλής αξίας.
- Σημαντικό πλήθος αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών μνημείων.
- Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.
- Σημαντικές κτηνοτροφικές/αλιευτικές δραστηριότητες.

Προβλήματα

- Έλλειψη βασικών υποδομών (Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων, Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων σε εκκρεμότητα, ελλιπές οδικό δίκτυο, ανεπαρκής λιμενικές υποδομές),
- Δεν υπάρχει Ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Υδατικών Πόρων,
- Σημαντική ρύπανση που προκαλείται από τα φυτοφάρμακα των θερμοκηπίων στο θαλάσσιο μέτωπο της Κουντούρας και στα υπόγεια ύδατα,
- Σύγκρουση χρήσεων, προερχόμενη από τη δόμηση κατοικιών στην περιοχή του Αναδασμού της Κουντούρας.

Προοπτικές

Αναλύοντας και αξιολογώντας την υφιστάμενη κατάσταση οι γενικές προοπτικές διαμορφώνονται ως εξής:

- Συγκριτικό πλεονέκτημα του Δήμου Καντάνου – Σελίνου συνιστά το φυσικό του περιβάλλον. Ο Δήμος διαθέτει παράκτια ζώνη αλλά και ορεινό όγκο, περιοχές Natura και τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, που αν αξιοποιηθούν κατάλληλα, μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη του Δήμου.
- Η σύνδεση Ελαφώνησος – Κριός – Παλαιόχωρα αναμένεται να συντελέσει στην αναβάθμιση της περιοχής για λόγους που θα αναλυθούν σε επόμενο κεφάλαιο.
- Η δημιουργία ολοκληρωμένων δικτύων αρχαιολογικών χώρων και Φυσικού Περιβάλλοντος, συνιστά μια ακόμη προοπτική για τον υπό μελέτη Δήμο, καθώς διαθέτει πολλούς αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους και ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον και που μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης τουριστών.
- Προσέλκυση τουριστών στο Δήμο, με δημιουργία εναλλακτικών, καινοτόμων και ήπιων μορφών τουρισμού.
- Ενδυνάμωση του πρωτογενούς τομέα (Γεωργίας και Κτηνοτροφίας), μέσω της πλήρους αξιοποίησης των δυνατοτήτων που προσφέρονται και στροφή προς βιολογικές καλλιέργειες και βιολογική κτηνοτροφία.
- Ενίσχυση και στήριξη νέων επενδύσεων του δευτερογενούς τομέα, με χωροθέτηση ζώνης ΒΙΟΠΑ.

Απειλές

- Κατασκευή Βιομηχανικού τύπου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΒΑΠΕ).

3. Χωρική Διάρθρωση των Βασικών Δικτύων Μεταφορικής Υποδομής

3.1 Χερσαίες Μεταφορές

Όπως αναφέρεται στο Τεύχος 10 της μελέτης: *“το οδικό δίκτυο διακρίνεται σε δύο λειτουργικές κατηγορίες, αφενός σε διευρωπαϊκό και διαπεριφερειακό δίκτυο και αφετέρου σε περιφερειακό. Το περιφερειακό διακρίνεται στις λειτουργικές κατηγορίες πρωτεύοντος, δευτερεύοντος και τριτεύοντος βασικού οδικού δικτύου σε συνάρτηση με τον ρόλο τους, όσον αφορά στην εξυπηρέτηση των μετακινήσεων καθ’ εαυτών, στο μέσο μήκος μετακίνησης που εξυπηρετούν και στα μεγέθη κυκλοφοριακών φόρτων...”*

Σύμφωνα με τη μελέτη το πρωτεύον δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας στο νομό Χανίων συγκροτούν οι συνδέσεις:

- I. Ταυρωνίτης - Βουκολιές - Κάντανος – Παλαιόχωρα,
- II. Χανιά - Πιθάρι (προς Α/Δ Χανίων) και
- III. Βρύσες - Χώρα Σφακίων,

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να σημειώσουμε ότι συμφωνούμε με τον χαρακτηρισμό των παραπάνω συνδέσεων ως πρωτεύον βασικό περιφερειακό οδικό δίκτυο και θα θέλαμε να επισημάνουμε τα εξής:

1. Η σύνδεση Ταυρωνίτης – Παλαιόχωρα σωστά χαρακτηρίζεται ως πρωτεύον δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας **γιατί συνδέει το μεγαλύτερο οικιστικό κέντρο της Νότιας Κρήτης, την Παλαιόχωρα, με τον Βόρειο Οδικό Άξονα Κρήτης (ΒΟΑΚ)**. Επίσης, η παραπάνω σύνδεση είναι πρωταρχικής σημασίας για την περιοχή της Κουντούρας, αφού θα συντελέσει στην **έγκαιρη και ασφαλή διακίνηση των αγροτικών προϊόντων** της περιοχής προς τα κύρια λιμάνια της Κρήτης και από εκεί σε μακρύτερους προορισμούς. Ωστόσο η υφιστάμενη όδευση από Βουκολιές προς Φλώρια είναι προβληματική και χρήζει άμεσης τροποποίησης ήτοι απαιτείται νέα χάραξη.
2. Θεωρούμε ότι η όδευση Κίσσαμος – Ελαφώνησος θα πρέπει να αναβαθμιστεί σε πρωτεύον οδικό δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας, γιατί αφενός το μεγάλο οικιστικό κέντρο της Κισσάμου θα συνδεθεί με την περιοχή της Ελαφονήσου, η οποία έχει μεγάλη φυσική, ιστορική και τουριστική αξία, και αφετέρου για την **ασφαλή διακίνηση των αγροτικών προϊόντων** της περιοχής της Ελαφονήσου προς το λιμάνι της Κισσάμου και τον ΒΟΑΚ.
3. Θεωρούμε ιδιαίτερης μεγάλης σημασίας για την περιοχή μας την ανάγκη για πρόταση ένταξης οδικού δικτύου στον άξονα **Ελαφώνησος – Κριός – Παλαιόχωρα** με τον χαρακτηρισμό πρωτεύοντος οδικό δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας για τους παρακάτω λόγους:
  - Δεν υπάρχει σήμερα σύνδεση μεταξύ του Ελαφονησίου και της Παλαιοχώρας, **που αποτελούν σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς**. Μετακινήσεις μεταξύ Ελαφονησίου και Παλαιοχώρας μπορούν να γίνουν σήμερα μόνο με διέλευση από το Έλος, δηλαδή μέσω ορεινών και δύσβατων δρόμων με διάνυση αρκετών επιπλέον χιλιομέτρων, παρά το γεγονός ότι η οριζοντιογραφική απόσταση μεταξύ των εν λόγω περιοχών είναι αρκετά μικρή και μπορεί να διανυθεί ακίνδυνα και σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Συνεπώς η κυριότερη σκοπιμότητα κατασκευής του παραπάνω άξονα, στην περιοχή, είναι ακριβώς η απευθείας και ασφαλής σύνδεση της Παλαιοχώρας με την περιοχή της Ελαφονήσου, συνεισφέροντας παράλληλα στην τουριστική ανάπτυξη του Δήμου μας.

- Όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή, για τη σύνταξη της μελέτης του χωροταξικού σχεδιασμού της Κρήτης θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη οι κοινωνικές ανάγκες μιας περιοχής. Η συντριπτική πλειοψηφία της τοπικής κοινωνίας υποστηρίζει την ασφαλή και γρήγορη σύνδεση των δύο περιοχών για ηθικούς και αναπτυξιακούς λόγους. Το παραπάνω αποτελεί αίτημα δεκαετιών. Τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί η λανθασμένη αντίληψη σε "διάφορους κύκλους" ότι ένας σύγχρονος δρόμος που θα συνδέει τις δύο περιοχές, θα ευνοήσει τους μεγαλοεπιχειρηματίες/μεγαλοξενοδόχους εις βάρος της τοπικής κοινωνίας και του φυσικού πλούτου της περιοχής. **Η χωροταξική οργάνωση δεν γίνεται μέσω εικασιών και προκαταλήψεων.** Για τη διασφάλιση της πολιτιστικής, φυσικής και ιστορικής αξίας της περιοχής υπάρχουν κανόνες και θεσμοί, όπως είναι η διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, το ΓΠΣ του πρώην Δήμου Πελεκάνου και η ΕΠΜ Ελαφονησίου. Σε αυτές τις διαδικασίες οι υφιστάμενες αρχές (Τμήμα περιβάλλοντος, Αρχαιολογία, Διεύθυνση, Δασών, κ.α.) γνωμοδοτούν και βάζουν όρους!! Επομένως, με σωστή διαχείριση, η κατασκευή του οδικού άξονα αυτού δεν θα επιφέρει άναρχη δόμηση.
- Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφέρουμε ότι έχουν εκπονηθεί 2 πλήρης μελέτες οδοποιίας, η μία ως «Νότιος Οδικός Άξονας Κρήτης (ΝΟΑΚ), τμήμα: Στόμιο – Ελαφώνησος – Παλαιόχωρα» και η άλλη ως Οδός Κριός – Ελαφονήσι. Μάλιστα, η πρώτη μελέτη διαθέτει περιβαλλοντικούς όρους, με βάση την υπ' αριθμ. Περιφέρεια Κρήτης/Γεν.Δνση Περιφέρειας/Δνση ΠΕΧΩ/τμ.Περ/κού και Χωρ/κού σχεδιασμού/119/24-2-2003 απόφαση, οι οποίοι έληγαν στις 31/12/2012. Εμπρόθεσμα υποβλήθηκε και ο φάκελος ανανέωσης ΑΕΠΟ και εκκρεμεί η απόφαση. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 2701/30-07-2014 απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κρήτης: ***“προκειμένου να εξεταστεί η ανανέωση των όρων του έργου, θα πρέπει να εναρμονιστεί η μελέτη με το θεσμοθετημένο ΠΠΧΣΑΑ Κρήτης, το οποίο είναι σε διαδικασία Αναθεώρησης...”*** Η ένταξη, λοιπόν, της σύνδεσης αυτής στο περιφερειακό χωροταξικό, έστω και ως πρωτεύον δρόμος ενδοπεριφερειακής σημασίας, **θα οδηγούσε άμεσα στο ξεμπλοκάρισμα και στην επιτάχυνση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και στην ευκολότερη αναζήτηση κονδυλίων για τη χρηματοδότηση του έργου.**
- Με την αναβάθμιση του άξονα Ελαφώνησος – Κίσσαμος και την επέκτασή του έως την Κουντούρα θα επιτευχθεί η πιο γρήγορη και ασφαλή διακίνηση των αγροτικών προϊόντων της περιοχής των θερμοκηπίων της Κουντούρας προς το λιμάνι της Κισσάμου και από εκεί προς το λιμάνι του Γυθείου. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι η παραγωγή των θερμοκηπευτικών προϊόντων της Κουντούρας αντιπροσωπεύει το 50% της συνολικής παραγωγής του Ν. Χανίων. Το αντίστοιχο ποσοστό για την περιοχή του Ελαφονησίου είναι περίπου 20%.

- Θα πρέπει να αναφερθεί ότι η Ελαφώνησος δέχεται αρκετά μεγάλο τουριστικό ρεύμα, το οποίο μοιραία δημιουργεί υποβάθμιση του περιβάλλοντος. **Οι επισκέπτες της Ελαφονήσου παραμένουν εκεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν άλλες εναλλακτικές λύσεις σε πρόσφορη απόσταση.** Η κατασκευή του έργου θα βοηθήσει στην ισοκατανομή των επισκεπτών ανάμεσα στους τουριστικούς προορισμούς (παραλίες: Παχιά Άμμος, Βότσαλα, Βόλακας, Πλακάκι, Όρμος Γραμμένου, Κριός, Γιανισκάρι, Σούγια) δεδομένου ότι θα βελτιώσει την ήδη σήμερα επικίνδυνη κυκλοφοριακή πρόσβαση και θα επιτρέψει τη μεταφορά κάποιου σημαντικού τμήματος του τουριστικού ρεύματος από την Ελαφώνησο προς την Παλαιόχωρα, με αποτέλεσμα την αποσυμφόρηση της Ελαφονήσου. Με τους άξονες **Κίσσαμος – Ελαφώνησος και Ταυρωνίτης – Παλαιόχωρα** χαρακτηρισμένους ως πρωτεύοντα οδικά δίκτυα, και τη νέα σύνδεση **Ελαφώνησος – Παλαιόχωρα** ως **πρωτεύον δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας**, οι ντόπιοι και ξένοι επισκέπτες θα μπορούν με ασφαλή τρόπο να προσεγγίζουν τις παραλίες της Νότιας Κρήτης.

Το δευτερεύον δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας στο νομό Χανίων περιλαμβάνει τις οδικές συνδέσεις:

- I. Κίσσαμος - Αμυγδαλοκεφάλι - Έλος - Βλάτος – Κίσσαμος,
- II. Βλάτος - Στροβλές - Κάντανος,
- III. Κάντανος - Τεμένια - Ροδοβάνι - Καμπανός/Σούγια,
- IV. Χανιά - Αλικιανός – Ομαλός – είσοδος Φαράγγι Σαμαριάς και
- V. Βρύσες - Βάμμος – Καλύβες.

Αρχικά συμφωνούμε με την παραπάνω κατηγοριοποίηση (με την παρατήρηση της αναβάθμισης του άξονα Κίσσαμος – Ελαφώνησος σε πρωτεύον οδικό δίκτυο), ωστόσο θα θέλαμε να επισημάνουμε τα κάτωθι:

Προτείνουμε την ένταξη της σύνδεσης **Αλικιανός – Καμπανός – Σούγια** σε δρόμο περιφερειακής σημασίας, έστω και με τον χαρακτηρισμό ως δευτερεύον οδικό δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας, **γιατί είναι η κύρια αρτηρία που χρησιμοποιείται για την απευθείας σύνδεση της πόλης των Χανίων**, μέσω του Αλικιανού, **με τον παραθεριστικό οικισμό της Σούγιας**. Η Σούγια αποτελεί έναν από τους πιο δημοφιλής προορισμούς των επισκεπτών στη Νότια Κρήτη, μαζί με το Ελαφονήσι, την Παλαιόχωρα και τη Χώρα Σφακίων. Ο όρμος της Σούγιας έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 με τον κωδικό GR4340005 (Όρμος Σούγιας – Βάρδια – Φαράγγι Λισσού – Άνυδροι και παράκτια ζώνη”). Στη Σούγια καταλήγει και το σημαντικό φαράγγι της Αγ. Ειρήνης. Από τη Σούγια διέρχεται, επίσης, το περιπατητικό μονοπάτι E4, που ενώνει τον οικισμό με το Αρχαιολογικό Πάρκο της Λισσού. Στη μελέτη έχει υποβαθμιστεί η εν λόγω σύνδεση, προφανώς εξαιτίας του πολύ μικρού αριθμού μόνιμων κατοίκων (136 κάτοικοι, απογραφή 2011). Ωστόσο, ο **μεγάλος αριθμός**

των επισκεπτών των 2000 παραθεριστών,επισκεπτών/ημέρα την περίοδο αιχμής, καθιστά υποχρεωτική την αναβάθμιση του δρόμου Αλικιανός – Καμπανός – Σούγια σε δρόμο περιφερειακής σημασίας.

Προτείνουμε τον χαρακτηρισμό της σύνδεσης **Παλαιόχωρα – Σούγια ως δευτερεύον οδικό δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας**, έτσι ώστε ο άξονας Ελαφονήσι – Παλαιόχωρα – Σούγια να αποτελέσει μια ασφαλή αρτηρία για τις μετακινήσεις των τουριστών μεταξύ των παραλιών της Νοτιοδυτικής Κρήτης, αλλά και μεταξύ των δύο όμορων Δήμων (Κισσάμου και Καντάνου – Σελίνου).

Τέλος, προτείνουμε την ένταξη της σύνδεσης **Βλάτος – Σκλαβοπούλα – Ελαφώνησος** σε δευτερεύον δρόμο ενδοπεριφερειακής σημασίας για την ολοκλήρωση των πιο σημαντικών δικτύων στη Νότια Κρήτη.

3.2 Ποδηλατόδρομοι – Περιπατητικά μονοπάτια

Θεωρούμε ότι στο χάρτη T_5 που συνοδεύει τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) θα έπρεπε να συμπεριληφθούν **ποδηλατικές διαδρομές** κατ'αντιστοιχία με την απεικόνιση στο χάρτη του ευρωπαϊκού περιπατητικού μονοπατιού E4. Όπως αναφέρεται και στη μελέτη: *“το ευρωπαϊκό περιπατητικό μονοπάτι E4 αποτελεί ενοποιητικό στοιχείο –ραχοκοκαλιά– των περιοχών με φέρουσα ικανότητα φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου, καθώς και των 7 από τις 9 ζώνες τοπίου ιδιαίτερης σημασίας, όπως αυτές εντοπίστηκαν. Η διαδρομή των 500 περίπου χιλιομέτρων φυσικού και πολιτισμικού ενδιαφέροντος του ευρωπαϊκού μονοπατιού E4, η οποία διατρέχει από άκρου εις άκρον το νησί, από το Καστέλι Κισσάμου έως τη Ζάκρο, αποτελεί πόλο έλξης διεθνούς εμβέλειας –προσελκύοντας κάθε χρόνο χιλιάδες αλλοδαπών και ελλήνων περιπατητών– και συνιστά, τόσο λόγω της κεντροβαρικής του θέσης όσο και λόγω της αξίας του, στοιχείο χωρικής ολοκλήρωσης τόσο των περιοχών με φέρουσα ικανότητα φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου, όσο και των ζωνών τοπίου της”*.

Συμφωνούμε με την πρόταση των μελετητών να εφαρμοστεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα πρώτης προτεραιότητας, με στοχευμένες χωρικές δράσεις, με άξονα το μονοπάτι E4 και τα κατά μήκος του στοιχεία πολιτιστικού και φυσικού ενδιαφέροντος και **προτείνουμε την ένταξη στο πρόγραμμα αυτό ενός δικτύου ποδηλατόδρομων** για την περαιτέρω ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου της Νότιας Κρήτης, την πραγμάτωση του οράματος της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης του Νότιου Άξονα της Κρήτης και τη δημιουργία μιας υποδομής για την παρακίνηση της νεολαίας και ενασχόλησή της με τις εναλλακτικές φυσιολατρικές αθλητικές δραστηριότητες. Για τους παραπάνω λόγους **προτείνουμε την ένταξη στο δίκτυο αυτό της διαδρομής Ελαφώνησος – Παλαιόχωρα – Σούγια**.

3.3 Θαλάσσιες Μεταφορές

Σχετικά με τις προτάσεις θαλάσσιων μεταφορών της μελέτης, **προτείνουμε τον χαρακτηρισμό του λιμανιού της Παλαιόχωρας σε λιμένα μείζονος ενδιαφέροντος (περιφερειακής εμβέλειας) με επιβατική λειτουργία και κρουαζιέρα (μικρά κρουαζιερόπλοια).** Επίσης, θα πρέπει να εφαρμοστεί το ΓΠΣ π. Δήμου Πελεκάνου και να ολοκληρωθούν τα κάτωθι:

- Η επέκταση της προβλήτας του επιβατικού λιμανιού της Παλαιόχωρας
- Μαρίνα ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής. Η ειδική χρήση αφορά το λιμάνι της Παλαιόχωρας και τη Σκάλα.
- Αλιευτικό καταφύγιο για το λιμάνι της Αγίας Κυριακής.
- Αλιευτικό καταφύγιο για το λιμάνι της Παλαιόχωρας και τη Σκάλα.
- Προβλήτα προσωρινής προσάραξης καικιών για το λιμάνι τον Βρουλιά – Κριό και το ακρωτήριο Φλώμος.

Προτείνουμε τον χαρακτηρισμό του λιμανιού της Χώρας Σφακίων, του λιμενίσκου Αγ. Ρουμέλης και του λιμενίσκου Σούγιας σε λιμένες ενδοπεριφερειακής εμβέλειας λόγω της μεγάλης επιβατικής του κίνησης, καθώς από αυτούς διακινούνται οι χιλιάδες επισκέπτες του Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς, αλλά και του πολύ αξιόλογου φαραγγιού της Αγ. Ειρήνης. Σχετικά με το **φαράγγι της Αγ. Ειρήνης** αξίζει να αναφερθεί ότι σύμφωνα με στοιχεία του Φορέα Διαχείρισης του εν λόγω Φαραγγιού (Δ. Καντάνου – Σελίνου), **ο αριθμός των περιπατητών έφτασε τους 13.000 το 2013 και 15.000 το 2014!**

Προτείνουμε, επίσης, τον χαρακτηρισμό του **λιμενίσκου της Λισσού ως λιμένα ενδοπεριφερειακής εμβέλειας** λόγω του μεγάλου αριθμού επισκεπτών και της έλλειψης οδικού δικτύου. Στην περιοχή του αρχαιολογικού χώρου της Λισσού η πρόσβαση πραγματοποιείται μόνο μέσω του περιπατητικού μονοπατιού Ε4, με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτή η πρόσβαση στην περιοχή από όλες τις ομάδες των πολιτών (ηλικιωμένοι, ΑΜΕΑ, κ.α.).

Στο ευαίσθητο θέμα των μεταφορών θα πρέπει να εφαρμόζεται μια ολική προσέγγιση, μέσω ενός **Ολοκληρωμένου Σχεδίου Βιώσιμης Κινητικότητας, το οποίο θα διασφαλίζει την προσβασιμότητα για όλες τις κατηγορίες των ανθρώπων. Το σχέδιο αυτό που προτείνουμε είναι συνδυασμένες μεταφορές μέσω της δημιουργίας ενός δικτύου αυτοκινητόδρομων, ποδηλατόδρομων, περιπατητικών μονοπατιών και θαλάσσιων συνδέσεων.**

3.4 Αεροπορικές Μεταφορές

Υδατοδρόμια

Συμφωνούμε με τις προτάσεις αεροπορικών μεταφορών της μελέτης, προτείνουμε όμως τη συμπερίληψη στο σχεδιασμό και πτήσεων υδροπλάνων για διαπεριφερειακές μεταφορές

με πρόταση χωροθέτησης υδατοδρομιών. Συγκεκριμένα **προτείνουμε τη χωροθέτηση ενός υδατοδρομίου στην περιοχή της Παλαιόχωρας**, που θα καλύψει τις αυξημένες ανάγκες των Δημοτών μας και των χιλιάδων επισκεπτών της περιοχής.

Ελικοδρόμια

Οι εξέδρες προσγείωσης ελικοπτέρων είναι κοινό θέαμα στους Δήμους με δυσκολία στην άμεση μεταφορά προς τα Νοσοκομεία, όπου χρησιμοποιούνται από τα εναέρια ασθενοφόρα για την μεταφορά επειγόντων περιστατικών σε μονάδες τραυμάτων ή τη μεταφορά ασθενών από απομακρυσμένες περιοχές

Οι σοβαρότατες ελλείψεις στις υπηρεσίες Υγείας στο Δήμο Καντάνου Σελίνου, έρχονται για μια ακόμα φορά στην επικαιρότητα, μετά από επαναλαμβανόμενα περιστατικά που καταγράφονται όλο το χρόνο και ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω της μεγάλης προσέλευσης τουριστών στην ευρύτερη περιοχή μας.

Οι κάτοικοι του Δήμου μας ζούν καθημερινά με το αίσθημα ανασφάλειας και αποκλεισμού από τις παροχές επαρκούς και σύγχρονης υγειονομικής περίθαλψης λόγω της μεγάλης απόστασης και της δύσκολης διαδρομής από το Γενικό Νοσοκομείο Χανίων.

Η πρόταση δημιουργίας ελικοδρομίου θα εξυπηρετεί κατά κύριο λόγο έκτακτα περιστατικά αεροδιακομιδών προκειμένου οι ασθενείς να μεταφερθούν στο Γενικό Νοσοκομείο Χανίων.

Με βάση τους επίσημους στατιστικούς πίνακες του Ινστιτούτου Εμπορίου και Υπηρεσιών με θέμα το Εμπόριο και τον Τουρισμό στην Κρήτη η ευρύτερη περιοχή του Δήμου μας βρίσκεται στις πρώτες προτιμήσεις των τουριστών που έχουν αποφασίσει να επιλέξουν την Κρήτη για τις διακοπές τους. Το Ελαφονήσι ως κυρίαρχη επιλογή η επισκεψιμότητά του τους καλοκαιρινούς μήνες φτάνει στα 5.000 άτομα ημερησίως.

4. Μεταλλευτικές Δραστηριότητες

Σύμφωνα με τη μελέτη: *“προωθείται η θεσμοθέτηση λατομικών περιοχών εξόρυξης αδρανών υλικών και η ένταξη των λατομείων αδρανών εντός αυτών και περιορίζεται στα αναγκαία ο αριθμός και η θέση των λατομικών περιοχών”*. Στο χάρτη T2 (Σχέδιο 1) παρουσιάζεται η χωροθέτηση των ζωνών ανάπτυξης δραστηριοτήτων, ανάμεσα από τις οποίες διακρίνεται μια μεγάλη ζώνη μεταλλευτικών δραστηριοτήτων για το Νομό Χανίων (η ζώνη που περικλείεται από τη μωβ γραμμή).

Θεωρούμε ότι η χωροθέτηση μιας τόσο μεγάλης περιοχής αναζήτησης για μεταλλευτικές δραστηριότητες είναι αυθαίρετη και δεν βασίζεται σε επιστημονικά κριτήρια· ούτε καν αιτιολογείται στη μελέτη. Η ευρύτερη ζώνη στο σύνολό της δεν είναι αξιοποιήσιμη και η ένταξή της στο Περιφερειακό Σχεδιασμό της Κρήτης **νομιμοποιεί τον οποιοδήποτε να διεξάγει έρευνα υπεδάφους σε ακίνητα και μη ιδιοκτησίας του**. Η παραπάνω διαπίστωση δεν προέρχεται από πρόχειρη ανάλυση, είναι απόρροια του νομοθετικού κώδικα που πλαισιώνει την άσκηση του συγκεκριμένου τύπου δραστηριοτήτων.

Το Δημοτικό Συμβούλιο διατυπώνει πλήρως την αντίθεσή του για τον χαρακτηρισμό τόσο μεγάλων ζωνών ως περιοχές αναζήτησης μεταλλευτικών δραστηριοτήτων και εκφράζει έντονα τις ανησυχίες του για τη μετατροπή της ιστορικής και εξαιρετικού φυσικού κάλους και ομορφιάς περιοχής της **Καντάνου**, με **διαχρονική αγροτική και κτηνοτροφική δραστηριότητα**, σε μεταλλευτική ζώνη.

5. Παραγωγή Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Σύμφωνα με τους μελετητές (Τεύχος 10) *“η ενέργεια από ΑΠΕ θα παράγεται σε χωρικές συγκεντρώσεις αρκετά μεγαλύτερης κλίμακας και από διαφορετικού από το έως τώρα προφίλ επενδυτές. Δεδομένου ότι προκρίνεται και προωθείται η αρχή της συγκεντρωμένης ανάπτυξης των χρήσεων γης και των δραστηριοτήτων .. η επιδιωκόμενη συγκέντρωση των εγκαταστάσεων για παραγωγή ενέργειας αντιμετωπίζεται ως επιθυμητή χρήση γης, εντός «ευρέων ζωνών αναζήτησης» (Χάρτης T2 – Σχέδιο 1). Οι ζώνες αναζήτησης έχουν ως εξής:*

- (1) στην ευρύτερη ζώνη των προβλεπόμενων τριών Ενεργειακών Κόμβων της Κρήτης
- (2) στις κεφαλές των Φραγμάτων για την ενεργειακή αξιοποίηση των ταμιευτήρων που υλοποιήθηκαν και αυτών που πρόκειται να υλοποιηθούν (αιολικά πάρκα και συστήματα άντλησης /ταμίευσης) και
- (3) σε «ευρείες χωρικές ενότητες αναζήτησης για εγκαταστάσεις ΑΠΕ», ισόρροπα κατανεμημένες στο χώρο της Κρήτης, οι οποίες εντοπίζονται με πολυκριτηριακή θεώρηση.

Σχετικά με τα παραπάνω σχέδια ανάπτυξης βιομηχανικής κλίμακας ΑΠΕ σε όλη την Περιφέρεια της Κρήτης αλλά και στην περιοχή του Αποπηγαδιού θέλουμε να εκφράσουμε τα εξής:

- Θεωρούμε ότι το μοντέλο ανάπτυξης των ΒΑΠΕ εξυπηρετεί μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα εις βάρος της τοπικής ανάπτυξης και του περιβάλλοντος και η σχεδίαση έχει γίνει με συγκυριακά κριτήρια, κατόπιν μνημονιακών κατευθύνσεων.
- Θεωρούμε ότι για να έχει ουσιαστικό νόημα, περιεχόμενο και όφελος για τις τοπικές κοινωνίες η λεγόμενη «διαβούλευση» για την Αναθεώρηση του Χωροταξικού Σχεδιασμού, η κυβέρνηση οφείλει πρώτα από όλα να καταργήσει ως απαράδεκτο

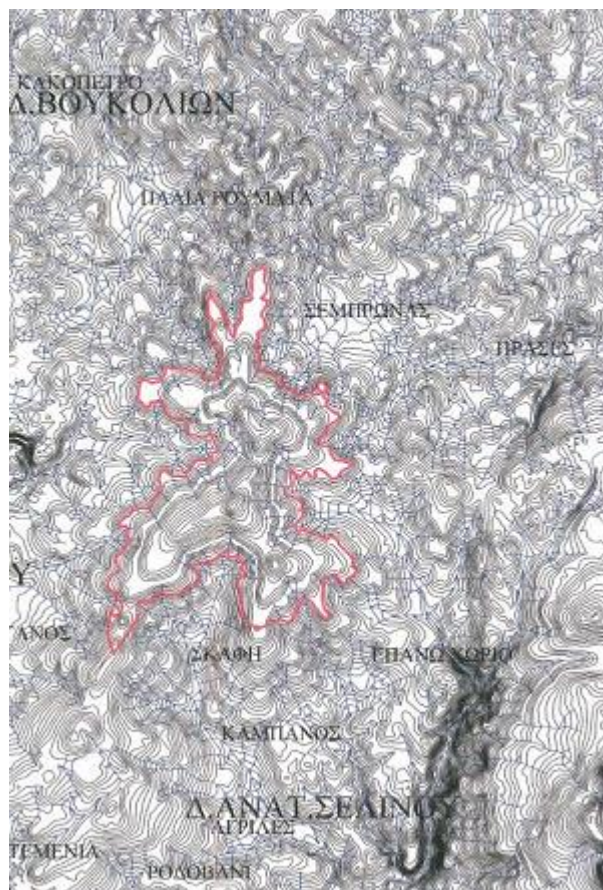
τον Ν. 3986/2011, (Εφαρμοστικός νόμος του Μνημονίου). Σύμφωνα με το νόμο αυτόν, κάθε μεγάλη επενδυτική πρόταση εγκαθιδρύει καθεστώς σχεδιασμού ειδικά προσαρμοσμένο στις απαιτήσεις και τις ανάγκες της, με παρεκκλίσεις, εξαιρέσεις και τροποποιήσεις υφιστάμενων ρυθμίσεων και σχεδίων που αποτελούν νόμους του κράτους. Στο πλαίσιο αυτό, είναι φανερό ότι δεν υπάρχει πλέον πολεοδομική νομοθεσία, σχεδιασμός και ρύθμιση του χώρου, αλλά μόνο «επενδυτικά σχέδια», τα οποία εγκρίνονται με γρήγορες διαδικασίες (fast track) από όργανα που συστήνονται για τον σκοπό αυτό. Επιπλέον θεσπίζεται, κατά παρέκκλιση του Αστικού Κώδικα, το «δικαίωμα επιφανείας», το οποίο εισάγει σημαντικές μεταβολές σε όσα γνωρίζουμε περί ιδιοκτησίας –και ιδιοκτησίας του δημοσίου ειδικότερα–

- Η κυβέρνηση επίσης, οφείλει να καταργήσει ως απαράδεκτα τα Ειδικά Χωροταξικά των ΑΠΕ, του Τουρισμού, της Βιομηχανίας κλπ, όπως και τον απαράδεκτο Ν. 4269/2014 ο οποίος αφορά τον Χωροταξικό Σχεδιασμό. Η ύπαρξη των Ειδικών Χωροταξικών στραγγαλίζει κάθε δυνατότητα των τοπικών κοινωνιών να αποφασίζουν “τα του οίκου τους”. **Θέτουμε λοιπόν ως πρωταρχικό αίτημα την κατάργηση - αλλαγή της απαράδεκτης και απορυθμιστικής προαναφερόμενης και κάθε άλλης σχετικής νομοθεσίας.**
- Η ανάπτυξη των σεναρίων διασύνδεσης σχετίζεται άμεσα με την ανάπτυξη μονάδων ΑΠΕ. Η σχεδιαζόμενη εγκατεστημένη ισχύ για κάθε σενάριο είναι η εξής: 800 MW για το Α σενάριο, 1200 MW για το Β σενάριο και 1600 MW για το τρίτο σενάριο. Αξίζει να αναφέρουμε ότι όπως αναφέρεται και στη μελέτη: «το 2012, η εγκατεστημένη ισχύς στην Κρήτη ήταν 817 MW στους τρεις θερμικούς σταθμούς και 255 MW από διάσπαρτες μονάδες ΑΠΕ». Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό τα παραπάνω μεγέθη είναι εξωπραγματικά και η αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού είναι προανατολισμένη στη συγκέντρωση του οικονομικού και φυσικού πλούτου σε λίγους και δεν λειτουργεί ως αναπτυξιακό εργαλείο για τις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας.
- Κατά το στάδιο της διαβούλευσης για το σχεδιασμό της χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας Κρήτης, η δημοτική αρχή, συλλογικοί φορείς και διάφορες πρωτοβουλίες κατοίκων έχουν εκφράσει επανειλημμένα την αντίθεσή τους στην κατασκευή τέτοιου είδους έργων. Συγκεκριμένα για την περίπτωση στο Αποπηγάδι οι κοινωνικές αντιδράσεις πήραν ευρεία διάσταση σε Πανελλαδικό επίπεδο. Οι κάτοικοι των περιοχών ξεσηκώθηκαν ενάντια στις ΒΑΠΕ, με αποτέλεσμα να αναγκαστεί η κυβέρνηση να χρησιμοποιήσει δυνάμεις καταστολής και μια βιομηχανία μηνύσεων για να αντιμετωπίσει τους κοινωνικούς κραδασμούς. Παράλληλα, έχουν γίνει 3 προσφυγές των κατοίκων στο ΣτΕ, κάποιες από τις οποίες έχουν συζητηθεί και αναμένεται η αντίστοιχη έκδοση αποφάσεων. Κάτοικοι έχουν επίσης προσφύγει στην δευτεροβάθμια επιτροπή του Δασαρχείου για το χαρακτηρισμό 2700 στρεμμάτων ως δασική έκταση. Παράλληλα εκκρεμεί η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την υπ’ αριθμ. CHAP(2014)03428

Καταγγελία για τις περιβαλλοντικές παραβιάσεις και τις σωρευτικές επιδράσεις των προτεινόμενων αιολικών πάρκων. Σύσσωμο το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Καντάνου – Σελίνου συντάσσεται και στηρίζει τον 7χρονο αγώνα που διεξάγει η **Πρωτοβουλία κατοίκων Σπίνας, Φλωρίων, Παλαιών Ρουμάτων και Σέμπρωνα – Αποπηγάδι**, η οποία μεταξύ των άλλων αναφέρει: «Ως κάτοικοι των χωριών της περιοχής του Αποπηγαδιού ξεκαθαρίζουμε, ότι θα πολεμήσουμε με κάθε μέσο για τη ματαίωση και αυτού του νέου παρανοϊκού σχεδιασμού, από την κυβέρνηση αυτή τη φορά, που έρχεται να ενισχύσει τα ληστρικά σχέδια των πολυεθνικών στον τόπο μας». Το Δημοτικό Συμβούλιο καλεί όλους τους φορείς του Νομού Χανίων να συσπειρωθούν ενάντια στις ΒΑΠΕ και δηλώνει ότι θα ενισχύσει πολιτικά και οικονομικά τους δικαστικούς και κοινωνικούς αγώνες των κατοίκων.

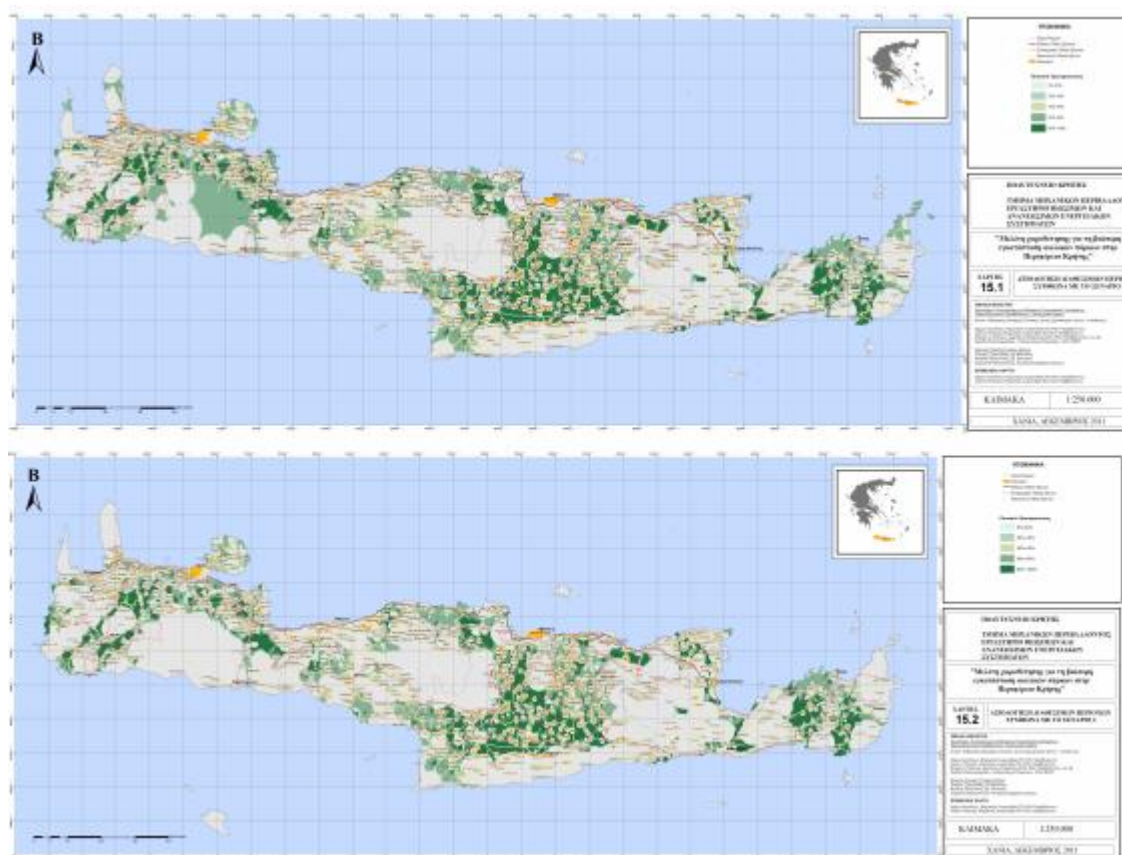
- Σχετικά με την περιβαλλοντική ζημία από την εφαρμογή του σχεδίου εγκατάστασης ΒΑΠΕ στην περιοχή του Αποπηγαδιού, το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης με την υπ' αριθμ. 4500/14-6-2010 επιστολή του εκφράζει τα εξής:
  - Η ευρύτερη περιοχή πέρα από τον τεράστιο αριθμό ειδών χλωρίδας που φιλοξενεί, έχει εξαιρετικό ενδιαφέρον σαν οικοσύστημα, αφού λόγω της γεωλογικής της ιδιαιτερότητας φιλοξενεί φυτικά είδη που δεν συναντώνται σε άλλα μέρη της Κρήτης, όπως και ιδιαίτερους οικοτόπους και δάση όπως οι συστάδες Καστανιάς.
  - Όσον αφορά την πανίδα της περιοχής το Αποπηγάδι αποτελεί σημαντική περιοχή τροφοληψίας των μεγάλων πτωματοφάγων αρπακτικών της Κρήτης δηλαδή του Γυπαετού και του Όρνιου. Άλλα σημαντικά είδη στην περιοχή είναι ο Χρυσαιτός, ο Σπιζαιτός και ο Ασπρομέρης. Το Αποπηγάδι εκτός από χώρος αναζήτησης των παραπάνω ειδών αποτελεί και σημαντικό πτητικό διάδρομο για πολλά μεταναστευτικά είδη. Όλα τα παραπάνω Είδη είναι σημαντικά αν αναλογιστούμε το μέγεθος των πληθυσμών τους σε εθνική κλίμακα.
  - Για την προστασία των παραπάνω ειδών, βασική προϋπόθεση αποτελεί η διατήρηση και διαχείριση των βιοτόπων τους. Έντονες καταστροφές και εκτεταμένες επεμβάσεις όπως πυρκαγιές εκχερσώσεις και αλλαγές στις χρήσεις γης θα είχαν ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση πολλών ειδών της χλωρίδας και της πανίδας.
- Το Αποπηγάδι έχει κηρυχτεί ως προστατευτικό Δάσος βάσει της υπ' αριθμόν 8006/21-12-2005 εισήγησης της Δ/νσης Δασών Ν.Χανίων και του άρθρου 3 της υ.α. 8022/2006 Απόφασης του ΓΓ Περιφέρειας Κρήτης «Κήρυξη περιοχών του Ν. Χανίων ως προστατευτικών» (ΦΕΚ Δ' 65/03.02.2006).

Σχήμα 2: Κήρυξη προστατευτικής περιοχής Αποπηγάδι (ΦΕΚ Δ' 65/03.02.2006).

- Το γεγονός της ύπαρξης επικράτειας Χρυσαιτού στην περιοχή του Απηγαδιού, οδήγησε τους μελετητές της «Μελέτης Χωροθέτησης για τη Βιώσιμη Εγκατάσταση Αιολικών στην Κρήτη» (2011) στην οριοθέτηση περιοχής αποκλεισμού και στα 2 προτεινόμενα σενάρια της μελέτης αυτής γύρω από τον ορεινό όγκο Αποπηγάδι, (βλ. Σχήμα 3) όπου χωροθετήθηκε το συγκεκριμένο έργο. Το ανωτέρω ερευνητικό έργο εκπονήθηκε με βάση την από 21-09-2010 Προγραμματική Σύμβαση εκπόνησης ερευνητικού έργου μεταξύ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, του Πολυτεχνείου Κρήτης (Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος) και της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Κρήτης και αντικείμενο την αποσαφήνιση των κατάλληλων χώρων στην Κρήτη για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου (βιώσιμης) ανάπτυξης τους στόχους του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128Α/03-07-08) και το Ειδικό πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας» (ΦΕΚ 2464/ 03-12/-08).

Σχήμα 3: Αξιολόγηση Διαθέσιμων Περιοχών για τη βιώσιμη εγκατάσταση αιολικών πάρκων στην Περιφέρεια Κρήτης

- Εναλλακτικά της κατασκευής ΒΑΠΕ προτείνουμε τη χρήση ήπιων μορφών ΑΠΕ. Συγκεκριμένα θα μπορούσαν να εγκατασταθούν μικρά φωτοβολταικά πάρκα στα υφιστάμενα αντλιοστάσια, στις στέγες των σχολείων και άλλων δημοτικών κτηρίων, κ.α. Ωστόσο, πρώτη προτεραιότητα θεωρούμε την εξοικονόμηση ενέργειας μέσω της εφαρμογής ενός ολοκληρωμένου προγράμματος Αειφορικής Διαχείρισης της Ενέργειας. Σε αυτό το πλαίσιο ο Δήμος προτίθεται να υπογράψει το “Σύμφωνο των Δημάρχων”. Οι Ο.Τ.Α. που προσυπογράφουν το «Σύμφωνο των Δημάρχων», δεσμεύονται να μειώσουν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στις επικράτειες τους και στους τομείς της αρμοδιότητάς τους τουλάχιστον κατά 20% έως το 2020. Επίσης, δεσμεύονται να προσχωρήσουν σε απογραφή των ενεργειακών καταναλώσεων του Δήμου τους και βάσει αυτών να εκπονήσουν και να υποβάλλουν «Σχεδία Δράσης Αειφόρου Ενέργειας (ΣΔΑΕ)», εντός ενός (1) έτους από την προσχώρησή τους στο «Σύμφωνο των Δημάρχων».
- Εναλλακτικά της προτεινόμενης χωροθέτησης ΒΑΠΕ στους ορεινούς όγκους του Δ. Καντάνου – Σελίνου αντιπροβάλλουμε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης της περιοχής και ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων στους ορεινούς όγκους του Δήμου και ένταξης ενός Κέντρου Πολιτισμού και Περιβάλλοντος στο οικιστικό κέντρο της Καντάνου. Η πρόταση αυτή αναλύεται σε επόμενο κεφάλαιο.

6. Πρόταση Επέκτασης της Ζώνης Ανάπτυξης και Ανάδειξης Πολιτιστικών και Φυσικών Πόρων στους Ορεινούς Όγκους του Δ. Καντάνου – Σελίνου και Ένταξη του Κέντρου Πολιτισμού και Περιβάλλοντος Καντάνου

Ο Δήμος Καντάνου - Σελίνου, της Περιφεριακής Ενότητας Χανίων, της Περιφέρειας Κρήτης, είναι ένας πλούσια προικισμένος τόπος, ο οποίος συνδυάζει βουνό και θάλασσα, πλούσια Ιστορία και μοναδικό Πολιτισμό.

Η Κάντανος αποτελεί ιστορική έδρα του νέου Καλλικρατικού Δήμου με μόνιμο πληθυσμό 421 κάτοικοι, σύμφωνα με την απογραφή του 2011 (5.431 άτομα στο σύνολο του Δήμου). Διαθέτει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο πόλης με επέκταση και κυρωμένη πράξη εφαρμογής (ΦΕΚ 1301 Δ/12-12-94).

Απέχει από τα Χανιά 58 χλμ. και από την Παλαιόχωρα, μια από τις ομορφότερες παραλιακές πόλης της νότιας Κρήτης, 18 χ.λ.μ. Είναι ορεινός οικισμός, σε κεντροβαρική θέση, προστατευμένη από βουνά και κτισμένη μέσα σε ένα λεκανοπέδιο αιωνόβιων δέντρων, μέσα στην πιο εύφορη κοιλάδα του Δήμου Καντάνου – Σελίνου. Τα, τεραστίων διαστάσεων, ελαιόδενδρα, άλλα χρονολογούνται από την αρχαιότητα και άλλα από την εποχή της ενετοκρατίας. Επειδή βρέχει περισσότερο από κάθε άλλη περιοχή της Κρήτης, υπάρχει άφθονο πράσινο. Την κοιλάδα διαρρέει ο Κακοδικιανός ποταμός, με νερά όλο τον χρόνο. Εκτός από λάδι, η ευρύτερη περιοχή παράγει κρασί, χαρούπια και κάστανα. Στους ορεινούς βοσκοτόπους των Λευκών Ορέων ασκείται η κτηνοτροφική δραστηριότητα.

Ιστορία

Το τοπωνύμιο είναι προελληνικό και σημαίνει πόλις νίκης. Η αρχική εποίκιση ήταν νοτιότερα, απάνω σε λόφο ανάμεσα στους οικισμούς Κάδρος, Σπανιάκο και Κάλαμο, όπου και διακρίνονται λείψανα αρχαίων τείχων, τάφων, κ.λ.π. ενώ στον σημερινό οικισμό, ιστερορωμαϊκές αρχαιότητες.

Την χριστιανική περίοδο, η Κάντανος βρισκόταν στην θέση της σημερινής και ήταν έδρα επισκοπής. Οι βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες του 13ου-14ου αιώνα, εντός του οικισμού και στα γύρω χωριά, αριθμούν πάνω από 40, ενώ στο σύνολο του Δήμου αριθμούνε πάνω από 200.

Επί ενετοκρατίας κατοικούνταν κυρίως από ενετούς άρχοντες, οι οποίοι την περίοδο της Τουρκοκρατίας, τούρκεψαν. Η πόλη έγινε έδρα των διοικητικών και στρατιωτικών αρχών τους, στην οποία έμενε ο καϊμακάμης (έπαρχος).

Το 1941, οι γερμανοί έκαψαν και κατέστρεψαν τελείως το χωριό, αφήνοντας τρεις επιγραφές, μοναδικά ιστορικά μνημεία σε όλη την Ευρώπη, ανάμνηση της θηριωδίας που έκαναν, σκοτώνοντας σχεδόν όλους τους κατοίκους. Για το φαράγγι της Καντάνου με τον

πετρόκτιστο δρόμο, υπάρχει κήρυξη του, ως ιστορικός τόπος μαχών. Η Κάντανος σήμερα, ανήκει στο δίκτυο των Μαρτυρικών χωριών της γερμανικής κατοχής στην Ελλάδα.

Φυσικό Περιβάλλον

Η Κάντανος αποτελεί ιδανικό ορμητήριο για τις γύρω περιοχές είτε για περιήγηση στα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με τα καταφύγια άγριας ζωής (βιότοποι του Κρητικού Αίγαγρου, του Γυπαετού, του Χρυσαιετού, κ.λ.π.) είτε της σπάνιας φυτικής και δασικής βλάστησης (του δίκταμου, , κρητικός έβενος, τραχείας πεύκη, καστανιάς κ.λ.π.), τα ξακουστά φαράγγια της Σαμαριάς, της Αγίας Ειρήνης, της Λισσού, στα σπήλαια, στα ποτάμια, είτε για επίσκεψη στους αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους, όπως στο Ασκληπείο της Λισσού, την Έλυρο, την Υρτακίνα, την Συία, τον Κριό, κ.λ.π., είτε ακόμα, στις βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες της και τα ξωκκλήσια .

Επιγραμματικά αναφέρουμε:

- I. Περιοχές ιδιαίτερου αισθητικού κάλλους και οικολογικής αξίας
Παραλιακές ζώνες μεταξύ Παλαιόχωρας και Σούγιας, Παλιόχωρας και Κουντούρας, Ακρωτηρίου Κριού και Ελαφονησίου
Φαράγγια Σαμαριάς, Ανύδρων, Αγίας Ειρήνης, Καλογήρου
Δάση Κουστογέρακου – Επανωχωρίου, Ομαλού, Βουτά – Σαρακήνας – Μυλωνών – Πλεμενιανών – Στροβλών κ.λ.π.
Δάση με κέδρους στην Ελαφόνησο και το Γραμμένο, κ.λ.π.
- II. Σπήλαια: Ζούρες και των Αγίων Πατέρων στον Αζωγυρέ, 13 στο φαράγγι της Αγίας Ειρήνης, του Δράκου η Τρύπα, Τζανή στον Ομαλό, του Καλόγερου, του Βιττώρω, του Σφантаχτοσπήλιο στον Καμπανό, της Ληγιάς, του Σαπουνά στο Ροδοβάνι, του Δυσσέα, του Χαλαρού, της Σταλίχτρας στα Τεμένια, στην Νεροσπηλιά, στο Ξωτοκοσπήλιο, στο Θαφτό στο Κουστογέρακο, κ.λ.π.

Στόχοι – Προτάσεις

Ο Δήμος Καντάνου – Σελίνου θεωρεί αναγκαιότητα την χάραξη μιας νέας στρατηγικής, διαχείρισης και προβολής της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς του τόπου, όπου βασικό ζητούμενο θα είναι η, από κοινού ανάδειξη της σχέσης Πολιτισμός και Περιβάλλον, με στόχο:

α. την προσπάθεια προστασίας και ανάταξης των τοπίων, λήψη ειδικών μέτρων προστασίας της φυσικής κληρονομιάς (δάση, χλωρίδα και πανίδα), από την αποψίλωση των δασών και τα φαινόμενα ερημοποίησης.

β. την ανάδειξη και προστασία αξιόλογων οικισμών και ιστορικών συνόλων, συγκράτηση και πληθυσμιακή τόνωση αυτών, σεβόμενοι τα στοιχεία της φυσικής και πολιτιστικής προσωπικότητας του κάθε χώρου, και προτείνει :

1. Επέκταση της «ζώνης οργάνωσης πολυδραστηριοτήτων / ήπιας και οργανωμένης ανάπτυξης και ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων στους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους», της Π.Ε. Χανίων, από την Κάντανο – Κακόπετρος, Σούγια – Οροπέδιο Ομαλού, έως και Μεσκλά για να ενταχθεί στην ζώνη ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού και πολυδραστηριοτήτων (πολιτιστικός, συνεδριακός, εσωτερικός, ορεινός, χειμερινός, αγροτικός, αθλητικός, διατροφικός, κ.λ.π.).

Η ζώνη ανάδειξης του ορεινού πολιτισμού, οφείλει να περιλαμβάνει:

1α. Αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία, ιστορικούς τόπους, αρχιτεκτονική κληρονομιά και την άυλη πολιτιστική κληρονομιά (ήθη και έθιμα) και

1β. Προστατευόμενες περιοχές φυσικού πλούτου, όπως φαράγγια, σπήλαια, δάση, χλωρίδα και πανίδα, κ.λ.π.

2. Τη δημιουργία ενός **ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ** στη στρατηγικά, κεντροβαρική θέση της Καντάνου, πόλος έλξης και προάγγελος μιας νέας προσέγγισης στη διαχείριση του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου, και της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του (ιστορικά, κοινωνικά και οικονομικά).

Ένα νέο πρότυπο πολιτιστικής δημιουργίας, που θα διασώζει την τοπική ιστορία, όπως αυτή συναρτάται με την αξιοποίηση των φυσικών πόρων.

Ένα μόνιμο ίδρυμα, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξής της, ανοικτό στο κοινό, που θα έχει, ως έργο του τη συλλογή, τη μελέτη, τη διατήρηση, τη γνωστοποίηση και την έκθεση τεκμηρίων του ανθρώπινου πολιτισμού και περιβάλλοντος, με στόχο τη μελέτη, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία.

Το Κέντρο θα υποστηρίζει ερευνητικές και εκπαιδευτικές δράσεις, επιστημονικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, με στόχο, τον εξωστρεφή χαρακτήρα της κοινωνικής εκπαίδευσης και μόρφωσης, όπως:

1. Συνέδρια, για συναντήσεις ατόμων από διαφορετικά μέρη του κόσμου, με σκοπό την ανταλλαγή επιστημονικών και ειδικών γνώσεων
2. Διεθνείς εκθέσεις, από φορείς οργανισμούς, κράτη, ιδρύματα, συνδέσμους
3. Περιηγήσεις επισκέψεις στους αρχαιολογικούς χώρους στα ιστορικά μνημεία και στις βυζαντινές -μεταβυζαντινές εκκλησίες, με τις μοναδικές τοιχογραφίες, τα ψηφιδωτά, τις σπάνιες εικόνες και τα ξωκκλήσια. Γνωριμία με τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα.
4. Συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, συμμετοχές σε πολιτιστικές εκδηλώσεις ή σεμινάρια.
5. Περιηγήσεις σε τόπους φυσικού κάλλους, γνωριμία με την φύση

6. Οργάνωση και σχεδιασμό εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ορεινού τουρισμού, θρησκευτικού, συνεδριακού, εκθεσιακού, αθλητικού, χειμερινού, οικολογικού, πολιτιστικού, γαστρονομικού, οινολογικού, κοινωνικού (για συμμετοχή των ασθενέστερων κοινωνικών τάξεων), κ.λ.π.

Η πρόταση επέκτασης της Ζώνης Ανάπτυξης και Ανάδειξης Πολιτιστικών και Φυσικών Πόρων στους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους του Δήμου Καντάνου – Σελίνου και η κατασκευή ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, στην Κάντανο, την ιστορική έδρα του, προβάλλει τον φυσικό πλούτο του τόπου, την αρχιτεκτονική κληρονομιά και την ιστορικότητα της περιοχής και συμβάλλει στην αύξηση της επισκεψιμότητας της ενδοχώρας και την αποφυγή, ερημοποίησής της.

7. Ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Υδατικών Πόρων

Ο Δ. Καντάνου – Σελίνου έχει συνάψει προγραμματική σύμβαση με το Εργαστήριο Υδρογεωχημικής Μηχανικής και Αποκατάστασης Εδαφών του Πολυτεχνείου Κρήτης με αντικείμενο την εκπόνηση ενός σχεδίου αξιοποίησης του υδατικού δυναμικού του Δήμου μας. Η εκπόνηση της μελέτης στηρίζεται στους τέσσερεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης (περιβάλλον, κοινωνία, οικονομία και δημόσια υγεία) για την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων που θα συνυπολογίζει την αναβάθμιση και προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική συνοχή, την οικονομική προστιθέμενη αξία και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Η βέλτιστη αξιοποίηση των υδατικών πόρων απαιτεί τη λήψη αποφάσεων σήμερα, οι οποίες θα πρέπει να καλύπτουν τις παρούσες ανάγκες αλλά και να δίδουν την ευκαιρία ή να προβλέπουν τις ανάγκες των επόμενων γενεών και να αφήνουν το περιθώριο για μελλοντικές τροποποιήσεις και βελτιώσεις. Τα παραδοτέα της μελέτης είναι τα εξής:

- I. Καταγραφή και σύνθεση της υπάρχουσας κατάστασης
- II. Αξιολόγηση της ποιότητας των νερών
- III. Υπολογισμός του υδατικού δυναμικού
- IV. Υπολογισμός επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής και διαχείριση ξηρασίας
- V. Προτάσεις για τη δημιουργία δικτύου παρακολούθησης
- VI. Προτάσεις αξιοποίησης υδατικών πόρων όπου θα προταθούν τα απαραίτητα έργα για την διασφάλιση της επάρκειας υδατικών πόρων για την ύδρευση και άρδευση της περιοχής καθώς και για την προστασία των πηγών και των επιφανειακών νερών.

Η μελέτη αυτή βρίσκεται σε εξέλιξη και οι προτάσεις που προκύπτουν και **θα υποβληθούν υπό διαβούλευση** είναι:

- Η κατασκευή δύο επιπλέον λιμνοδεξαμενών, η μία στην Κουντούρα στη θέση Κορακόριζα και η άλλη στην Αγία Ειρήνη, όπως παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

CODE	AA20
Site Description	Κουντούρα - Πιθανή θέση λιμνοδεξαμενής ΕΚ3
Lat, Long	35.2475655, 23.629312
Elev(m)	139.6

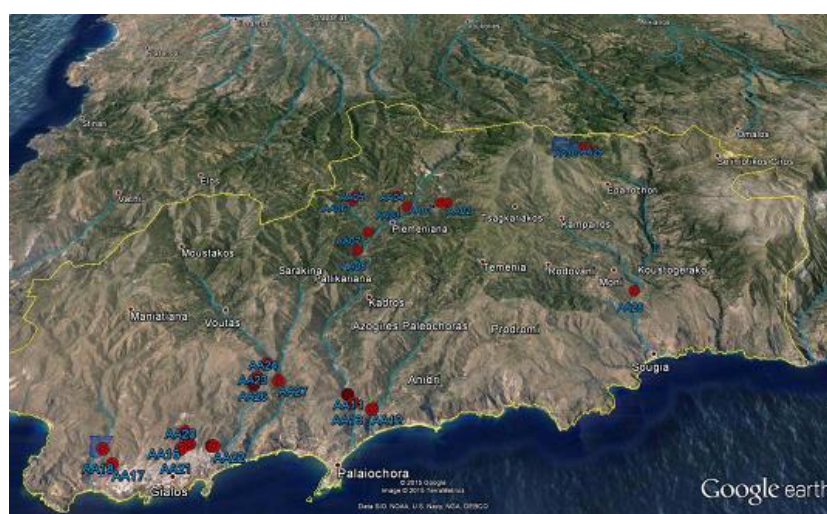
This satellite image shows a coastal area with a town and a proposed reservoir site (AA20) highlighted in blue. The site is located inland, near a small lake. The Google Earth logo is visible in the bottom right corner.

CODE	AA30
Site Description	Βασιλιανά - Πιθανή λιμνοδεξαμενή - ΕΚ4
Lat, Long	35.34748275, 23.82397261
Elev(m)	723.7

This satellite image shows a mountainous area with a proposed reservoir site (AA30) highlighted in blue. The site is located in a valley. The Google Earth logo is visible in the bottom right corner.

- Κατασκευή 3-4 εφεδρικών γεωτρήσεων.

Σχήμα 4: Υφιστάμενο δίκτυο γεωτρήσεων

Θα πρέπει επίσης να αναφέρουμε ότι οι πολύ μεγάλες αρδευτικές ανάγκες της Κουντούρας μπορεί να οδηγήσουν σε πρόταση κατασκευής και τρίτης λιμνοδεξαμενής στην περιοχή.

8. Διαχείριση Αποβλήτων

8.1 Διαχείριση αστικού τύπου απορριμμάτων

Διαφωνούμε ρητά με την ενεργειακή αξιοποίηση των αστικών απορριμμάτων, όπως αναφέρεται στη μελέτη. **Η ενεργειακή αξιοποίηση των αστικών απορριμμάτων λειτουργεί ανταγωνιστικά με την αξιοποίηση του οργανικού άνθρακα ως εδαφοβελτιωτικό και ως πηγή θρεπτικών στα φυτά και στις καλλιέργειες.** Είναι εξάλλου γνωστό ότι εξαιτίας κυρίως της λανθασμένης αγροτικής διαχείρισης των καλλιεργειών, τα εδάφη υπόκεινται σε εκτεταμένη ποιοτική υποβάθμιση, με έμμεσο αποτέλεσμα την αύξηση της ταχύτητας διάβρωσής τους, που σε συνδυασμό με τις κλιματικές αλλαγές που υφίσταται ο πλανήτης, γίνεται ιδιαίτερα αισθητή η απειλή της ερημοποίησης των εδαφών σε πολλά μέρη του κόσμου **και κυρίως της Κρήτης λόγω των ιδιαίτερων κλιματολογικών συνθηκών που επικρατούν στο νησί.**

Προτείνουμε την κομποστοποίηση του οργανικού κλάσματος των αστικών απορριμμάτων και τη διάθεση του τελικού προϊόντος (κόμποστ) στα φυτά και στις καλλιέργειες, με κύριο στόχο τη βελτίωση της δομής των εδαφών. Η δομή του εδάφους είναι μία από τις πιο σημαντικές ιδιότητες που επηρεάζουν την αγροτική παραγωγή επειδή καθορίζει το βάθος όπου οι ρίζες μπορούν να διεισδύσουν, την ποσότητα του νερού που μπορεί να αποθηκευτεί στο έδαφος και την κίνηση του αέρα, του νερού και της εδαφικής πανίδας. Η ποιότητα του εδάφους συνδέεται αυστηρά με την εδαφική δομή. Στη δημιουργία ισχυρής δομής στα εδάφη συντελούν η ύπαρξη πολυσθενών κατιόντων και η περιεκτικότητα σε άργιλο και οργανική ουσία. Η προσθήκη οργανικών αποβλήτων στα εδάφη μέσω της μεγάλης περιεκτικότητας σε οργανική ουσία και στην ύπαρξη σημαντικών ποσοτήτων πολυσθενών κατιόντων αναμένεται να βελτιώσει σημαντικά τη δομή τους.

Για τους παραπάνω λόγους ο Δ. Καντάνου – Σελίνου θέλει να προωθήσει ένα σύστημα ανακύκλωσης όπου το οργανικό κλάσμα θα συλλέγεται ξεχωριστά από τα ανακυκλώσιμα υλικά. Πρόθεσή μας είναι η δημιουργία μιας μικρής μονάδας κομποστοποίησης και η οργάνωση ενός βιώσιμου συστήματος ανακύκλωσης μέσα στα κύρια αστικά κέντρα του Δήμου (Παλαιόχωρα, Κουντούρα, Κάντανος, Σούγια). Τα οφέλη από τη λειτουργία ενός τέτοιου συστήματος θα είναι πολλά:

- Εξοικονόμηση πρώτων υλών σε εθνική κλίμακα,
- Εξοικονόμηση ενέργειας, που αποτελεί τον κύριο στόχο που έχει ο Δήμος, σε αντιπαραβολή με την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ μεγάλης κλίμακας,
- Εξοικονόμηση οικονομικών πόρων σε επίπεδο Δήμου, αφού η μεταφορά των ανακυκλώσιμων υλικών προς την ΔΕΔΙΣΑ επιδοτείται σε αντίθεση με τη μεταφορά των σύμμεικτων απορριμμάτων,
- Αποσυμφόρηση του ΧΥΤΑ Ακρωτηρίου,

- Αύξηση της γονιμότητας των εδαφών εκείνων που θα εμπλουτιστούν με οργανικό άνθρακα από τη διάθεση του κόμποστ
- Αύξηση των εισοδημάτων των παραγωγών, μέσω της προστιθέμενης αξίας που θα πάρουν τα προϊόντα από την αναβάθμιση των καλλιεργήσιμων εδαφών.

Παράλληλα, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα θα εγκατασταθεί στην ευρύτερη περιοχή της Παλαιόχωρας ένας Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ), για τη μείωση των δρομολογίων μεταφοράς των απορριμμάτων στις Κορακιές Ακρωτηρίου, που σημαίνει αυξημένο οικονομικό όφελος για τον Δήμο, εξοικονόμηση καυσίμων και μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

8.2 Διαχείριση γεωργικών υπολειμμάτων

Όπως αναφέρεται και στην απόφαση 89/2013 αναθεώρησης – επικαιροποίησης ΠΕΣΔΑ Κρήτης, **θα πρέπει να προχωρήσει η υλοποίηση της μονάδας επεξεργασίας γεωργικών υπολειμμάτων στην Κουντούρα**, που προβλέπονταν στην απόφαση τροποποίησης του ΠΕΣ_Α Κρήτης το 2006 (ορθή επανάληψη), έτσι ώστε να δρομολογηθεί άμεσα η αξιοποίηση των αποβλήτων αυτών που μπορούν να αποτελέσουν πηγή οργανικής ουσίας, στοιχείου πολύτιμου για τα εδάφη της Κρήτης.

Η δημιουργία της μονάδας επεξεργασίας γεωργικών υπολειμμάτων στην Κουντούρα είναι μια δράση που οδηγεί **στην προστασία και ανάδειξη της παράκτιας ζώνης**. Εξάλλου, όπως αναφέρεται και στη μελέτη, η παράκτια γραμμική ζώνη Παλαιόχωρα – Κουντούρα έχει χαρακτηριστεί ως υποβαθμισμένη ζώνη και **χρήζει άμεσης αποκατάστασης**.

8.3 Διαχείριση αστικού τύπου υγρών αποβλήτων

Ορθά αναφέρεται στη μελέτη ότι *“θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να δημιουργηθούν εγκαταστάσεις επεξεργασίας υγρών αποβλήτων σε όλα τα οικιστικά κέντρα των αναπτυξιακών ενοτήτων και υποενοτήτων και στις αναπτυσσόμενες οικιστικά παραλιακές περιοχές, εκεί όπου δεν υπάρχουν ήδη”*, ανάμεσα από τις οποίες είναι η Παλαιόχωρα, η Κάντανος και η Σούγια.

Με την υλοποίηση των παραπάνω έργων θα προστατευτούν από τη μόλυνση και ρύπανση οι παραλίες και το θαλάσσιο περιβάλλον, με θετικές επιπτώσεις στην υγεία των μόνιμων κατοίκων και των χιλιάδων ξένων τουριστών, κυρίως πολιτών της Ε.Ε., που επισκέπτονται και διαμένουν στην περιοχή. Παράλληλα θα σταματήσει η μόλυνση από τα διηθούμενα λύματα των υπογείων υδροφορέων της περιοχής, οι οποίοι τελούν υπό εκμετάλλευση.

8.4 Διαχείριση αποβλήτων ελαιοτριβείων

Θεωρούμε λανθασμένη την εκτίμηση των μελετητών ότι αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά η διαχείριση των αποβλήτων των περίπου 550 διάσπαρτων ελαιοτριβείων. Δυστυχώς, οι περιπτώσεις μη ορθής απόρριψης στο περιβάλλον του συγκεκριμένου είδους υγρών

αποβλήτων είναι σημαντικά πολλές. Στο ζήτημα αυτό θα πρέπει να ζητηθεί η γνωμοδότηση των αρμόδιων υπηρεσιών (Δ/νσεις Περιβάλλοντος, Ανάπτυξης, Υγιεινής, κ.α.), που γίνονται δέκτες πολλαπλών καταγγελιών από πολίτες και συλλόγους. Για την επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν θα πρέπει να υπάρξει στενή συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων (ιδιώτες, Δήμοι, Υπηρεσίες) μαζί με τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα που βρίσκονται στην Περιφέρεια της Κρήτης (Πολυτεχνείο Κρήτης, Ινστιτούτο Υποτροπικών, κ.α.).

9. Σύσταση Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών

Θεωρούμε ότι στη μελέτη θα έπρεπε να συμπεριληφθεί η ανάγκη για τη δημιουργία Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών. Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία θα πρέπει να συσταθεί ένας Φορέας Διαχείρισης όλων των προστατευόμενων περιοχών των Χανίων ή της Κρήτης ή του Ν. Αιγαίου. Η λειτουργία ενός Φορέα Διαχείρισης επιτρέπει την άμεση και επί τόπου αντιμετώπιση των προβλημάτων και την εξεύρεση και εφαρμογή λύσεων.

Προτείνουμε τη σύσταση Φορέων Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών σε επίπεδο νομών και όχι τη σύσταση ενός Φορέα Διαχείρισης με περιφερειακή εμβέλεια. Πιστεύουμε ότι με την παραπάνω πρόταση η διαχείριση των περιοχών θα ήταν πιο αποτελεσματική αφού η Κρήτη διαθέτει ένα μεγάλο αριθμό περιοχών υπό καθεστώς προστασίας

Σχετικά με τη **Διαχείριση της περιοχής της Ελαφονήσου**, ο Δήμος Καντάνου-Σελίνου αντιλαμβανόμενος τη σοβαρότητα του θέματος θεωρεί ότι η προστασία της περιοχής του αποτελεί υποχρέωσή του. Χαρακτηριστικά της περιοχής είναι τα αβαθή νερά ανάμεσα στη νησίδα και στην απέναντι ακτογραμμή, οι αμμοθίνες με τις σπάνιες βιοκοινότητες, διάφοροι σημαντικοί τύποι βλάστησης, όπως συστάδες κέδρων, καθώς και αξιόλογα ενδημικά είδη χλωρίδας και πανίδας. Η περιοχή θεωρείται επίσης πολύ σημαντική για την πολιτισμική και ιστορική της αξία. Σύννομο το Δημοτικό Συμβούλιο θεωρεί ότι η εκπόνηση και εφαρμογή ενός Συνολικού Διαχειριστικού Σχεδίου θα ευνοήσει την ευρύτερη περιοχή και θα αναδείξει την φυσική και ιστορική αξία του.

Μέχρι την υλοποίηση των παραπάνω σχεδίων, ο Δ. Καντάνου-Σελίνου θεωρεί ότι η σύσταση ενός **Φορέα Διαχείρισης μεταβατικού χαρακτήρα για την περιοχή του Ελαφονησίου** θα έλυνε μια σειρά από τα προβλήματα που έχουν εμφανιστεί και συσσωρευτεί τα τελευταία χρόνια και έχουν οδηγήσει στην υποβάθμιση της περιοχής. Τέτοια προβλήματα είναι η διαχείριση των υγρών αποβλήτων, των στερεών απορριμμάτων, της στάθμευσης των αυτοκινήτων, και γενικότερα οι επιπτώσεις στο περιβάλλον από τη φιλοξενία του πολύ μεγάλου αριθμού επισκεπτών. Η σημερινή κατάσταση πέρα των παραπάνω αυξανόμενων πιέσεων στο περιβάλλον που αναφέρθηκαν, έχει σοβαρές επιπτώσεις στους ήδη επιβαρυσμένους οικονομικούς προϋπολογισμούς των όμορων Δήμων,

εξαιτίας των μεγάλων προστίμων που εκδίδονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες. **Η ανάγκη λοιπόν για τη σύσταση ενός Φορέα Διαχείρισης για την περιοχή είναι επιτακτική.**

10. Θαλάσσια Καταδυτικά Πάρκα

Θεωρούμε ότι η χωροθέτηση των θαλάσσιων καταδυτικών πάρκων θα έπρεπε να συμπεριληφθεί στη μελέτη Αναθεώρησης του Χωροταξικού της Κρήτης.

Η κατάδυση θεωρείται μια ιδιαίτερα επικερδής κατηγορία διακοπών, η οποία σε άλλες χώρες έχει εξελιχθεί σε βαριά βιομηχανία και «ατμομηχανή» της ήπιας ανάπτυξης. Το πρώτο ουσιαστικό βήμα στη χώρα μας έγινε το 2005 με την απελευθέρωση της κατάδυσης, πλην αναγνωρισμένων αρχαιολογικών χώρων, αλλά δε συνοδεύτηκε από άλλα μέτρα που θα τόνωναν την αγορά και θα προσέλκυαν τη μεγάλη μάζα αυτοδυτών που εκτός από τους κορυφαίους προορισμούς, όπως η Αίγυπτος, η Μάλτα και η Ταϊλάνδη, ακόμα προτιμούν την Ιταλία, την Ισπανία και την Τουρκία.

Το οξύμωρο είναι ότι η Ελλάδα και η Κρήτη διαθέτει σχεδόν όλες τις προδιαγραφές, ώστε να αποτελέσει πόλο έλξης για τα εκατομμύρια των πιστοποιημένων ευρωπαίων αυτοδυτών: Καθαρή και ζεστή θάλασσα, ήπιες κλιματολογικές συνθήκες σχεδόν όλο το χρόνο, πληθώρα ναυαγίων και ενδιαφέρουσα μορφολογία βυθών.

Όπως αναφέρουν διάφορα μέλη Ενώσεων Αυτοδυτών, η δημιουργία θαλάσσιων καταδυτικών πάρκων, περιοχών όπου η ελάχιστη προϋπόθεση θα είναι η απαγόρευση της αλιείας θα αποτελούν πάρκα «κράχτες» του θαλάσσιου πλούτου κάθε τόπου. Εξάλλου τα θαλάσσια καταδυτικά πάρκα δε σημαίνουν μόνο χλωρίδα και πανίδα, σημαίνουν και ναυάγια και υποθαλάσσιους αρχαιολογικούς χώρους, τα οποία αν μη τι άλλο διαθέτουμε σε αφθονία. Τα οφέλη για την αλιεία περιφερειακά αυτών των περιοχών, θα είναι επίσης μακροπρόθεσμα σημαντικά. Το σημαντικότερο ίσως από όλα τα οφέλη είναι η αλλαγή νοοτροπίας στον τρόπο που αντιμετωπίζουμε και διαχειριζόμαστε τη θάλασσα.

Συγκεκριμένα, στα όρια του Δήμου μας έχουν κηρυχθεί τρεις περιοχές ως επιτρεπόμενες περιοχές καταδύσεων (ΦΕΚ ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ41/42813/2830/2-9-2003 - ΦΕΚ 1498/Β/10-10-2003, «Ορισμός όρων άσκησης υποβρύχιων δραστηριοτήτων με αναπνευστικές συσκευές, βαθυσκάφη ή άλλα μέσα επισκόπησης του βυθού, κατά εφαρμογή του άρθρου 15, παρ.3, του Ν. 3028/2002 Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς»):

Ι. Ανατολικά του όρμου Κριού Χαλίκια.

- Επιτρεπόμενη περιοχή καταδύσεων

- Τύπος Κήρυξης: ενάλιος αρχαιολογικός χώρος, αποδέσμευση θαλάσσιας περιοχής
- Είδος Μνημείου: Ενάλιοι Χώροι

II. Δυτικά του ακρωτηρίου Τρόχαλο στη νησίδα Πλακάκι.

- Επιτρεπόμενη περιοχή καταδύσεων
- Τύπος Κήρυξης: ενάλιος αρχαιολογικός χώρος, αποδέσμευση θαλάσσιας περιοχής
- Είδος Μνημείου: Ενάλιοι Χώροι, Φυσικοί Χώροι, Αρχαιολογικές Θέσεις

III. Δυτικά της θέσης Τηγάνι στη Παλαιόχωρα.

- Επιτρεπόμενη περιοχή καταδύσεων
- Τύπος Κήρυξης: ενάλιος αρχαιολογικός χώρος, αποδέσμευση θαλάσσιας περιοχής
- Είδος Μνημείου: Ενάλιοι Χώροι

Η ανάπτυξη του καταδυτικού τουρισμού στο Δήμο μας, θα τονώσει και θα ανανεώσει την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής μας, η οποία έτσι κι αλλιώς χαρακτηρίζεται ως περιοχή ήπιου και εναλλακτικού τουρισμού. Τα οικονομικά οφέλη που θα προκύψουν από την ένταξη των τριών παραπάνω περιοχών στον «καταδυτικό χάρτη», για όλες τις κατηγορίες επαγγελματιών που ασχολούνται ευρύτερα με τον τουρισμό και την κατάδυση είναι αυταπόδεικτα.

11. Χωροθέτηση του Νέου Οικισμού της Κουντούρας

Στη συζήτηση με την πλειοψηφία του Δημοτικού Συμβουλίου και τους αρμόδιους μηχανικούς για το νέο χωροταξικό σχεδιασμό της Περιφέρειας Κρήτης επανεξετάσαμε τη χωροθέτηση του οικισμού Κουντούρας που προτείνει το ΓΠΣ και μετά από εκτενή διάλογο, αξιολογώντας τις σημερινές συνθήκες (εκπόνηση υδρολογικής μελέτης σε επίπεδο Δήμου) και την προοπτική που διαγράφεται στο μέλλον, εκφράσαμε ομόφωνα την αντίρρησή μας για το σημείο επιλογής της θέσης του ΒΙΟΠΑ για τους παρακάτω λόγους:

1. Η νέα θέση που προτείνει το ΓΠΣ απέχει 12 χλμ περίπου από την Παλαιόχωρα και 1500μ. από τη θάλασσα. Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο σχεδιασμό για την αξιοποίηση των υδατικών πόρων της ευρύτερης περιοχής, η προτεινόμενη λιμνοδεξαμενή (θέση Κορακόριζα) που θα καλύψει της ανάγκες άρδευσης των θερμοκηπίων της Κουντούρας, θα βρίσκεται σε υψηλότερο υψομετρικό σημείο από την υπάρχουσα. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα ο προτεινόμενος νέος οικισμός, εάν δεν μετακινηθεί από την προβλεπόμενη από το ΓΠΣ θέση, να βρεθεί και πάλι σε ζώνη υψηλής παραγωγικότητας και μέσα στις θερμοκηπιακές καλλιέργειες, αφού θα διπλασιαστεί η φέρουσα ικανότητα άρδευσης και περισσότερα θερμοκήπια θα εγκατασταθούν στην περιοχή.

2. Ο υφιστάμενος οδικός άξονας που διέρχεται από την παραλιακή ζώνη θα δώσει τουριστική ανάπτυξη και πολλές άλλες εξυπηρετήσεις. Ο νέος οικισμός Κουντούρας εάν βρίσκεται μακριά από αυτόν τον οδικό άξονα δε θα έχει κανένα όφελος.

Η νέα θέση του οικισμού Κουντούρας προτείνουμε να χωροθετηθεί στην περιοχή του όρμου Γραμμένου με Ανατολικό όριο τον Πελεκανιώτη ποταμό – Δυτικά την περιοχή Ασπρος Πόρος και Βόρεια 60 μέτρα πάνω από τις απότομες κλίσεις που δημιουργούν τα πρανή. Στα τμήματα που υφίσταται ζώνη αναδασμού να γίνει τροποποίηση. Στην προτεινόμενη περιοχή βρίσκεται το μικρό ακρωτήριο Γραμμένο, περιοχή απείρου φυσικού κάλλους όπως και οι παραπλήσιες παραλίες που θα πρέπει να προστατευτούν. Υπάρχουν δυνατότητες ήπιας μορφής τουριστικής ανάπτυξης που θα συμβάλει συμπληρωματικά στην οικονομία των κατοίκων. Σ αυτό θα βοηθήσει η ανεπτυγμένη τουριστικά Παλαιόχωρα και ο άξονας Ελαφονήσι-Κουντούρα-Παλαιόχωρα.

Η θέση του οικισμού που προτείνουμε κατά το μεγαλύτερο τμήμα του θα βρίσκεται ποιο μακριά από την οργανωμένη θερμοκηπιακή καλλιέργεια, μακριά από τα φυτοφάρμακα και τις αναθυμιάσεις, άρα σε ένα πιο υγιεινό περιβάλλον. Η κοντινή απόσταση που θα χωρίζει την Παλαιόχωρα και την Κουντούρα σίγουρα θα συμβάλει στην αμφίδρομη σχέση ανάπτυξης σε όλους τους τομείς. Θα αναπτυχθούν πιο έντονες κοινωνικές σχέσεις σαν γείτονες πλέον και θα υπάρχει άμεση εξυπηρέτηση και οργάνωση στη λειτουργία των υπηρεσιών εκατέρωθεν. Σαν παραθαλάσσιος πλέον οικισμός σε μια περιοχή με σπάνιες φυσικές ομορφιές, ιδανικές κλιματολογικές συνθήκες, έχει τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης. Με σωστό προγραμματισμό και μελέτες θα δημιουργήσουμε ίσως έναν από τους πιο αξιόλογους οικισμούς του νομού μας.